

Politidirektoratet
Postboks 8151 Dep
0031 Oslo

OSLO POLICE DISTRICT

Deres referanse:
19/36827 - 4

Vår referanse:

Sted, dato
Oslo, 31.1.2020

Hørings svar – forslag forbud mot machete/lange kniver

Det vises til Politidirektoratets brev av 22. november 2019 samt tilhørende høringsnotat. Departementet vurderer endringer i våpenforskriften § 9 slik at erverv, eie eller innehav av machete/lange kniver med bladlengde over 25 cm forbys. Formålet er å begrense tilgangen til machete og supplere dagens forbud mot bæring av kniv på offentlig sted, samt forbud mot kniver laget uten aktverdig formål.

Ad forslag til forbud

Som det også fremgår i høringsnotatet har Oslo politidistrikt over tid registrert bekymringsfull bruk av macheter som del av volds- og trusselregimet innen flere kriminelle grupperinger. Oslo politidistrikt er derfor positive til at det tas lovmessig initiativ for å begrense denne problematikken.

I utgangspunktet er voldelig og truende bruk av macheter/lange kniver allerede regulert i straffelovgivningen, herunder også bæring på offentlig sted, men dette er åpenbart ikke tilstrekkelig til å hindre denne atferden. En ytterligere innstramning ved at macheter og kniver av den foreslåtte lengde totalforbys, på linje med øvrige definerte voldsprodukter etter våpenforskriften § 9, imøteses derfor.

Når det gjelder den nærmere avgrensningen av forbudet støtter Oslo politidistrikt PODs vurderinger. Det vil i praksis ikke være mulig å definere macheter på en formålstjenlig måte, og det er følgelig behov for en retts teknisk håndterbar regel. Knivblad over 25 centimeter synes å være en hensiktsmessig grense. En slik avgrensning vil også tilfredsstillende kravet til presisjon og forutberegnelighet i tråd med Grl § 96 og EMK art 7.

Oslo politidistrikt

Felles enhet for utlending og forvaltning
Post: Postboks 8101 Dep, 0032 OSLO

Org. nr.: 961398142

www.politi.no

Som beskrevet i høringsnotatet vil et slikt forbud ramme aktverdig behov for lange kniver, og skape utfordringer spesielt for håndverkere og andre yrkesutøvere. Det er eksempelvis behov for kniver med bladlengde over den foreslåtte grensen ved skjæring i isolasjonsmateriale.

Et forbud må derfor ledsages av en løsning som varetar hensynet til yrkesutøvelse på en tilstrekkelig effektiv måte. I høringsnotatet foreslås det en ordning hvor politimesteren kan gi dispensasjon fra forbudet ved særlige grunner, eller gi tillatelse til yrkesutøvere som har behov for denne type kniver i sitt arbeid. Oslo politidistrikt er svært skeptisk til denne type kontrollordning, da dette vil bli ressurskrevende. Det vil være et stort antall håndverkere, fiskere, kokker og andre næringsutøvere som vil ha behov for å innhente slike tillatelser, og den administrative kostnaden knyttet til dette vil være relativt stor sammenholdt med den forventede effekten av denne kontrollen. Blant håndverkerne vil det eksempelvis være en stadig utskifting av personell, herunder også personer fra andre EØS-land, som vil kreve stadig nye tillatelser. Selv med en slik kontrollordning vil det være spredningsfare, da knivene lett kan omsettes videre ettersom det i motsetning til skytevåpen ikke vil være serienummer og krav til registeroppføringer. En kontrollordning, som utvilsomt vil bli ressurskrevende for politiet, må avveies opp mot dette.

Det anbefales derfor en alternativ løsning med et forbud for *privatpersoner*, mens virksomheter med yrkesmessig behov lovlig kan erverve og inneha kniver over den angjeldende størrelsen som de facto er produsert for den aktuelle yrkesutøvelsen. Dette kan praktisk løses ved at disse yrkesknivene kun kan bestilles av bedrifter og foretak med organisasjonsnummer knyttet til de konkrete bransjene, og ikke av privatpersoner. Salget bør skje fra leverandører som kun leverer yrkestilpassede kniver.

En slik løsning eksisterer allerede for andre nyttevarer som også kan misbrukes av kriminelle, for eksempel kunstgjødsel. Se forskrift om håndtering av utgangsstoffer for eksplosiver av 15.6.2015. I 2011 kunne dette fritt kjøpes av privatpersoner, men med hjemmel i forskriftens § 6 er dette nå forbudt hvis nitrogeninnholdet er over 16 %. Som det følger av § 7 er det krav til at bedrifter som ønsker tilgang til disse stoffene skal være registrert i Foretaks- eller enhetsregisteret, og vedkommende som foretar kjøpet skal i henhold til § 16 legitimere seg og dokumentere sin tilknytting til virksomheten.

Det anbefales følgelig at det kun tillates å selge lange yrkestilpassede kniver til virksomheter som er registrert som relevant bedrift med dette behovet, eksempelvis innen bygg/anlegg, restaurant- og fiskerinæring, og hvor innkjøper må legitimere seg og sin tilknytting til virksomheten. Det vil fordre noe kontrollutøvelse fra forhandler, men dette ville også vært nødvendig hvis man innførte et system med framvisning av polititillatelse. Ved kontroller må personer som innehar slike kniver godtgjøre at de er yrkesutøvere innen angjeldende bransje for å unngå straffansvar.

Privatpersoner vil også kunne ha nytte av lange kniver, eksempelvis til snekkerarbeid. Dette hensynet er mindre tungtveiende, og for å kunne vareta endringsforslagets målsetting på en gjennomførbar måte må disse henvises til kniver innenfor den tillatte lengden. Dette vil neppe være en uforholdsmessig innskrenkning for en aktivitet på hobbynivå.

Selv om denne skisserte løsningen ikke fullstendig vil fjerne macheter og lange kniver fra et illegalt marked vil den i tråd med intensjonen gi en betydelig innskrenkning og vanskeliggjøre tilgangen for endringsforslagets målgruppe. I tillegg gis tollvesenet og politiet en hjemmel til å beslaglegge denne type

våpen utover det dagens lovverk gir adgang til. Samtidig varetas hensynet til yrkesutøvere som har behov for denne type redskaper uten behov for et ressurskrevende søknadssystem til politiet.

Det legges til at ingen forbudsordning uansett vil kunne fjerne tilgangen på macheter fullstendig fra kriminelle grupperinger, men det antas at det skisserte forslaget balanserer de motstridende hensynene på den beste måten i et kost-nytte perspektiv.

Ad virkningstidspunkt

Når det gjelder virkningstidspunkt vises det til PODs alternativer under pkt 5.

Alternativ C, hvor forbudet kun omfatter nyerverv, anbefales ikke. I likhet med POD ser også Oslo politidistrikt det slik at dette vil skape store vansker med å vurdere hvorvidt ervervet skjedde før eller etter skjæringstidspunktet. Det er heller ikke usannsynlig at en slik regel vil motivere til et økt anskaffelsesvolum i de angjeldende miljøene i forkant av forbudstidspunktet.

I tråd med overnevnte forslag fra Oslo politidistrikt harmonerer alternativ A best som virkningstidspunkt med følgende presisering:

"Machete eller machetelignende gjenstander som besittes på ikrafttredelsestidspunktet, og som ikke brukes i besitterens yrkesutøvelse, skal destrueres eller innleveres til politiet innen en fastsatt frist."

Med hilsen

Beate Brinch Sand
politiinspektør

Saksbehandler:
Vegard Rødås
politiinspektør
Telefon: 480 84 591

Dokumentet er godkjent elektronisk.
Du kan på forespørsel få en underskrevet versjon av dette dokumentet.